χτησαν ἀπότομα τὴν ἐλευθερία τους, τὰ λόγια ποῦ ὁ Μιραμπῶ εἶπε στὴν Ἐθνοσυνέλευση.

«Δὲν εἴμαστε ἄγριοι ἐρχόμενοι ἀπὸ τὶς ὄχτες τοῦ Ὀρενόκ ὅπως σχηματίσουμε κοινωνία. Εἴχαμε κοινωνικὲς τάξεις, ἔθιμα, πολίτευμα· πρέπει—ὅσο τοῦτο μᾶς εἶναι δυνατὸ—νὰ προσαρμόσουμε αὐτὰ τὰ πράγματα μὲ τὴν ἐπανάσταση γιὰ νὰ σωθοῦμε ἀπὸ τὰ δεινὰ μιᾶς ἀλλαγῆς ἀπότομης»:

Δυστυχῶς ὅμως αὐτὰ τὰ δεινὰ δὲν τ' ἀπόφυγε ὁ τόπος μας διότι γιὰ τοὺς λογιώτατους πρώτη μὲν φροντίδα ἦταν νὰ δείξουν ὅτι τὸ κράτος εἶναι συνέχεια τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνισμοῦ, τὸ μεγάλο δὲ ὅνειρό τους τὸ ξαναγύρισμα πρὸς τὸν κλασικισμό. Γιὰ νὰ ἐπιτύχουν λοιπὸν τὸ πρῶτο, βάφτισαν τοὺς κατοίκους ἀδιαφθόρους ἀπογόνους τῶν εὐγενικῶν προγόνων. Σπεύδοντας δὲ στὴν εὔκολη καὶ ἄκοπη καὶ πρόχειρη κατάχτηση τῶν πιστοποιητικῶν τοῦ λάχιστον τῶν πολιτισμένων, κατώρθωσαν νὰ λογαριαστῆ ὁ χθεσινὸς Ραγιᾶς ἴσος μὲ τὸν Πετρόμπεη. Κατώρθωσαν μάλιστα — ὅπως ἐδίδασκαν οἱ σοφισταὶ πρόγονοι — νὰ ἀναγνωρισθῆ ἡ ὑπεροχὴ τοῦ λόγου τοῦ ἔργου. Διότι ὅταν ὁ Καλέργης στὰ 43 μιλῶντας ἐν ὀνόματι τοῦ (ΜΗ) χειραφετημένου λαοῦ ἐπέβαλε τὴν ὑπογραφὴ τοῦ Συντάγματος **ὁ λογᾶς** ἔγεινε καὶ τυπικὸς πλέον ἀνώτερος τοῦ **ἥρωα**, ἡ δὲ **γραμματικὴ** βάλθηκε νὰ διοικήσῃ τὴν **πάλα.**

* *

Οἱ ἄριστοι λοιπὸν ἔπαψαν νὰ λογαριάζονται καὶ οἱ δημιουργοὶ τοῦ Κράτους ἢ ἐκυλίστηκαν στὸ βόρβορο τῆς πολιτικῆς κι ἀφανίστηκαν διαφθαρμένοι, ἢ σὰν ἄπαικανοι νὰ κολακεύσουν τὸν χθεσινὸ ὑπήκοο τους καὶ σὰν ἀδέξιοι χειρισταὶ τοῦ λόγου καὶ τῆς ψευτιᾶς ἀναγκάσθηκαν νὰ ὑποχωρήσουν καὶ νὰ σταθοῦν, παράμερα, μάρτυρες ἄλλοι τοῦ θριάμβου τοῦ ἀγύρτη, τοῦ δημοκόπου καὶ τοῦ λογοκόπου.

Ἐδῶ βάλαμε τὸ δάχτυλό μας στὴν τρύπα τῆς ἀνίατης πληγῆς ποῦ μᾶς ἄνοιξε ὁ Σχολαστικισμός. Γιὰ ὅλη τὴν ἀπάντια μας τὴν ὀφείλομε στὴν καταστροφὴ τῶν ἀρίστων, στὴν ἔλλειψη, μ' ἄλλα λόγια, **χαρακτηριστικῆς διοικούσης τάξεως**, ποῦ χωρὶς αὐτὴ ἡ πρόοδος Κράτους εἶναι ἀδύνατη μ' ὁποιο πολίτευμα κι ἂν διοικεῖται. Πρᾶγμα ποῦ τὸ λέει ἡ Κοινωνιολογία ὁρίζοντας τὸ Κράτος «ὡς ὀργανισμὸ ὑπεροχῆς τῶν ὀλίγων ἐπὶ τῶν πολλῶν» καὶ τὸ διατρανώνει ἡ ἱστορία προσθέτοντας, ὅτι στὰ κράτη ποῦ ἔζησαν ἢ αὐτοεδημιουργήθηκε ἢ μὲ νόμους ἐπεβλήθη, διοικοῦσα τάξη. Τώρα Σπάρτη, Ἀθῆνα, Ρώμη, Βενετία, Γένοβα, Ἀγγλία ὑπὸ βασιλεῖς ἢ ὡς Δημοκρατίες μὲ τὴ διοίκηση τῶν ὀλίγων καὶ τῶν ἀρίστων ἐπρόκοψαν. Παραλείπω δὲ νὰ προσθέσω τὶς Μοναρχίες ὅπου ἡ ὕπαρξη τῆς εὐγενείας προδίδει τὴν πλήρωση τοῦ ἀπαραιτήτου στοιχείου τῆς ζωῆς ἑνὸς Κράτους. Κι ἀκόμα ἡ ἱστορία μᾶς μαθαίνει ὅτι τὸν ἐκφυλισμὸ τῶν ἀρίστων ἀκολουθεῖ ἡ ἄμεση κατάπτωση τοῦ Κράτους.

Στὸν τόπο μας ὅμως, ὅπως πάντοτε, ἔγειναν καὶ τότε τ' ἀνάποδα.

Ἐν ᾧ δηλαδὴ καὶ τὴν ἐπιτυχία τῆς ἐπαναστάσεως καὶ τὴ δημιουργία του τὸ Κράτος τὴ χρωστοῦσε στὸν πατριωτισμὸ καὶ τὴν ἐπιβολὴ τῶν ἀρχόντων, στὸ σπαθὶ καὶ τὸ ἐμπειροπόλεμο τῶν ἀρματωλῶν καὶ καπετανέων, κ' ἑπομένως ἀμέσως μὲ τὴν ἀποκατάσταση εἴχαμε πραγματικὴ διοικοῦσα τάξη **τὴν τάξη τῶν δημιουργῶν τοῦ Κράτους**, οἱ σχολαστικοὶ μπόρεσαν νὰ τὴν περιφρονήσουν κ' ἔφεραν στὴ ζωὴ **ἀκέφαλο τέρας**, τὸ ἀνεξάρτητο Ἑλληνικὸ Βασίλειο.

Καὶ λοιπὸν ὁ Σχολαστικισμὸς ποῦ μὲ τὴν ἰδεολογία του μᾶς ἐπροίκισε μὲ τὴν Αὐτοδιοίκηση, μὲ τὰ μεγάλα λόγια παραμέρισε καὶ ἀφάνισε καὶ τὴν **αὐτοδημιουργημένη διοικοῦσα τάξη τῶν ἀρίστων.**

Παραδοθήκαμε ὅθεν θύματα στὴ λογοκοπία καὶ τὴ δημοκοπία καὶ φθάσαμε στὸ σημεῖο νὰ μᾶς λένε σήμερα οἱ φίλοι μας, «ὅτι ἐπειδὴ ἀποχτήσαμε πρόωρα τὴν πολιτική μας ἐλευθερία, ἡ κακὴ χρήση της μᾶς καταδίκασε σὲ βέβαιο κι ἀναπόφευκτο θάνατο».

Καὶ ἡ ἀπαίσια προφητεία δὲν εἶναι δύσκολο νὰ δοῦμε πῶς θὰ πραγματοποιηθῆ ἀφοῦ τιποτε δὲν κάνουμε γιὰ νὰ μορφωθῆ ὁ Λαὸς ὥστε ν' ἀνεβῆ καὶ νὰ γίνῃ ἄξιος νὰ διοικηθῆ, μὲ τὸ μορφωμένο πολίτευμά του.

Διότι, μὰ τὴν ἀλήθεια, δὲ μπορῶ νὰ νοιώσω τὸ «πῶς» ἡ σημερινὴ δημοτικὴ ἐκπαίδευση θὰ κατορθώσῃ νὰ μορφώσῃ τὸ Λαὸ καὶ τὸ Ἔθνος, ἀφοῦ δὲν ἔχει Λαϊκὴ κ' Ἐθνικὴ οὐσία!

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΜΑΣ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΔΥΣΗ

Τὸν κάμπο ἰσκιόνει τ' οὐρανοῦ ἡ μαυρίλα
ποῦ κρύβει μέσα της τ' ἀστροπελέκι,
στὰ πόδια μου τριζοβολοῦν τὰ φύλλα,
τὴ θλίψη μου ποῦ ἡ μουσική τους πλέκει.

Μὰ ὁ Ὑμηττὸς ἀνίσκιωτος γελάει
πάνω του μιὰν ἀνατολὴ χαράζει
ἡ Δύση· πρὸς τῶν κοραλλιῶν γλιστράει
τὰ βύθη ἡ γραμμὴ ποῦ χάρη σπάζει.

Τὰ στήθια μιὰ χαρά μου πεθαμμένη
κάμπο ἔχει κάμει ὁλόμαυρο, ἡ καρδιά μου
ξερόδεντρο π' ἀγριοβορριᾶς τὸ θέριεψε....
Ὤ! γέλα μου, Ὑμηττέ, στὴ σκοτεινιά μου!

ΓΙΑΝΝΗΣ ΖΕΡΒΟΣ

Κ. Α. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

τὸ κρασὶ

Βιβλίο ποῦ γράφει γιὰ τὴν τέχνη ποῦ κατασκεβάζουμε τὰ κρασιά.

Ἔχει 272 σελίδες καὶ στολίζεται μὲ 70 Εὐρωπαϊκὲς εἰκόνες.

Τὰ ὑπουργεῖα τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν συστήσανε μὲ ἰδιαίτερα ἐγκύκλια στοὺς Νομάρχηδες καὶ Προξένους νὰ φροντίσουνε γιὰ τὴ διάδοση «τοῦ Κρασιοῦ».

Οἱ καλήτεροι «γεωπόνοι», «χημικοὶ» καὶ «οἰνολόγοι» ὑπάλληλοι τοῦ Κράτους καθὼς καὶ οἱ καλήτεροι βιομήχανοι δημοσιέψανε κρίσες ἐθνοϊκότατες γιὰ ΤΟ ΚΡΑΣΙ καὶ τὸ λένε «ἔργο πρώτης τάξεως» «βιβλίον μοναδικὸν» «βιβλίον πολύτιμον».

ΤΟ ΚΡΑΣΙ πουλιέται ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν συγγραφέα του, ὁδὸς Ζήνωνα 4 Β δραχ. 3,50 καὶ γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ δραχ. 4 καὶ κάνει ἔκπτωση 20 στὰ 100 σ' ὅποιον ἀγοράσει 10 σώματα κι ἀπάνω.

Σημείωση. Ὁ τόπος μας διέρχεται κρίση οἰνολογική, ποῦ ἡ μεγαλήτερη αἰτία εἶναι κ' ἡ ἀμάθεια τῶν κρασάδω μας. Στὸ ἐξωτερικὸ ὑπάρχουν πολλοὶ πλούσιοι Ρωμιοί, ποῦ κατάγονται ἀπὸ ἀμπελοτόπια καὶ θὰ πονοῦνε τὴν πατρίδα τους. Ἀφτοὶ θὰ τῆς κάμουνε τὴ μεγαλήτερη ἐκδούλεψη, ἂν ἀγοράσουνε μερικὰ ΚΡΑΣΙΑ καὶ τὰ στήλουνε στοὺς δημάρχους τους γιὰ νὰν τὰ μοιράσουν στοὺς πατριῶτες τους.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΕΣ

"ΠΕΡΙ ΓΛΩΣΣΗΣ ΣΚΙΑΣ,,

Νὰ ἡ *θεμελιώδης πλάνη τῶν τε πολεμίων καὶ τῶν ὑποστηρικτῶν τῆς καθαρευούσης* ποῦ γέννησε, κατὰ τὸν κ. Σκιᾶ, *τὴν σταυροφορίαν ἐναντίον αὐτῆς*, νὰ ἡ θεμελιώδης πλάνη τοῦ κ. Σκιᾶ ποῦ ἐγέννησε τὸ δεύτερο τοῦ βιβλίου του κεφάλαιο.

Ποῦ τὸ ἀνακάλυψε, ἀπὸ ποῦ τὸ κατάλαβε, πῶς τὸ ἀνακάλυψε, ἐκ τίνων ἀφορμῶν ἐξήγαγε, τίνι τρόπῳ ἐνόησεν, κατ' ὄναρ ἢ ὕπερ ἐλογίσατο ὅτι «πιστεύουσιν κτλ. Ἂν ὄχι τίποτ' ἄλλο, τοῦ Σκιᾶ τουλάχιστο τὸ «παράρτημα τῆς νεοελληνικῆς» ἐδῶ καὶ τριάντα χρόνια εἶναι τυπωμένο, καὶ δὲν πιστεύω νὰχε τὴν ἰδέα ὁ κ. Σκιᾶς ὡς ἄλλος κανεὶς ἀπ' αὐτὸν δὲν τὸ διαβασε. Τί λοιπὸν ἀνακάλυψη εἶναι πάλι ἐτούτη;

Δὲ σᾶς θυμίζει τὴν ἄλλη του περίφημη ἀνακάλυψη γιὰ τὴν καθαρεύουσα, ὅτι εἶναι *ἡ δὴ ἐπικρατεστέρα*; Καὶ δὲν καταντάει κωμικὸ νὰ πολεμάει καὶ νὰ ἱδρώνει ὁ κ. Σκιᾶς γιὰ νὰποδείξει ὅτι «δὲν ἐδημιουργήθη εἰς τὸ τέλος τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἡ καθαρεύουσα» νὰποδείξει δηλ. πρᾶμα ποῦ καμιὰν ἀνάγκη δὲν εἶχε νὰποδειχτεῖ, ἀφοῦ εἶναι γνωστό, γνωστότατο; Εἴτε ὅμως γνωστό, εἴτ' ἔκρυβε ἡ καθαρεύουσα, τὰ γυναίκα ποῦ εἶναι, τὰ χρόνια της καὶ μόνος ὁ κ. Σκιᾶς χάρη στὰ πολλά του χαρίσματα κατόρθωσε νὰ τῆς κλέψει τὸ μυστικό, τί βγαίνει; Μήπως βγαίνει ἀπ' αὐτὸ πὼς εἶναι ἡ καθαρεύουσα *ἡ δὴ ἐπικρατεστέρα*; Ὅσο ἡ τωρινή της ὕπαρξη, τόσο καὶ πολὺ λιγώτερο μάλιστα κ' ἡ μεγάλη της ἡλικία δείχνει ἂν εἶναι *διάλεκτος φυσικὴ καὶ δὴ ἡ ἐπικρατεστέρα*. Πολὺ λιγώτερο, γιατὶ πολὺ μικρότερη στὰ χρόνια ἐκεῖνα εἴτανε τοῦ σκολιοῦ καὶ τοῦ βιβλίου ἡ ἐπίδρασή. Νὰ τὸ καλοξετάσει κανεὶς μάλιστα, θὰ βρεῖ πὼς ἡ πολύχρονη τῆς καθαρεύουσας ὕπαρξη δείχνει ἴσα ἴσα πόσο ξένη γλῶσσα εἶναι γιὰ τὸ ἔθνος ἡ *ἐπικρατεστέρα του διάλεκτος*. Ἂν εἶταν *ἀλήθεια* ἡ καθαρεύουσα *διάλεκτος φυσικὴ* μὲ τὸν πεισματωμένο πόλεμο ποῦχει στήσει τῆς δημοτικῆς, καὶ τὴν ἐμπόδισε νὰ φτάσει τὸ ἀνθισμα ποῦ φτάνει μιὰ γλῶσσα ὅταν γίνε τὸ ὄργανο τῆς Τέχνης καὶ τῆς Ἐπιστήμης, καὶ τὴν περιόρισε νὰναι μονάχα ὄργανο γιὰ τὴν προφορικὴ συνεννόηση, θὰ εἶχε ἡ καθαρεύουσα προχωρήσει πολύ, θὰ εἶχε γίνει *ἀληθινά*, κι ὄχι μόνο στὴ φαντασία τοῦ κ. Σκιᾶ, ἡ *ἐπικρατεστέρα διάλεκτος τῆς Ἑλληνικῆς*, κ' ἴσως ἴσως θὰτανε σήμερα ἡ μόνη γλῶσσα ποῦ θὰ μιλιόταν στὴν Ἑλλάδα

Καλὰ θὰκανε ὁ κ. Σκιᾶς πρωτοῦ μιλήσει γιὰ τὸ ζήτημα, νὰ καταλάβει ποιό εἶναι. Ἀνέβασε στὸν ἕβδομο οὐρανὸ τὴ σημασία ποῦ βρῆκε νὰχουνε μερικὲς ἀράδες, στὴν καθαρεύουσα γραμμένες στὰ χρόνια ἐκεῖνα ἀπὸ ἀνθρώπους ὄχι πολὺ γραμματισμένους. Τὴν ἴδια σημασία ἔχει, καὶ τὴν ἴδια μεγάλη σπουδαιότητα βρῆκε ὁ κ. Σκιᾶς νὰχει κ' ἕνα γραμματάκι τέσσερεις πέντε γραμμές, «ὅπερ ἀποτείνεται πρὸς τὸν ἔφορον τῆς σχολῆς τῶν ἀπόρων παίδων, ἀποσταλὲν ἐξ Ἀμερικῆς, τὴν δ' ἀτέλειαν τῆς παιδεύσεως τοῦ γράφοντος δηλοῦσιν αἱ πολλαὶ ἀνορθογραφίαι, ἃς καὶ τηροῦμεν· καὶ ὅμως ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἀνθρώπου τούτου εἶναι συντεταγμένη ἐν σχεδὸν ἀμιγεῖ καθαρευούσῃ» (*). Νὰ καὶ τὸ γράμμα. «Ἐγὼ ἤμε εἰς ἐκ τῶν μαθητῶν τας καὶ ἐκφράζω τας θερμας μου ευχαριστιας τας οποιας ἐγὼ προ

"Η ἀρχὴ του στὸ 118 φύλλο τοῦ «Νουμᾶ»

(*) Σελ. 55, σημείωση.